

Huizenjagers in Rosmeer

Karel Sauwens – juli 2024

Maak kennis met de Ringmus *Passer montanus*. Deze zangvogel lijkt op de verwante Huismus *Passer domesticus*. In tegenstelling tot de Huismus, is er géén verschil tussen het mannetje en het vrouwtje. Beide geslachten hebben een bruine 'muts', een witte halsring - vandaar de naam - en een zwarte vlek op de witte wang. Ze roepen bijna constant in zit en in vlucht een snel "Tzjef, Tzjef...", alsof ze duidelijk maken: "Het is Jef, 't is Jef!" Ringmussen zijn sociale vogels en leven zowel in de winter als in het broedseizoen graag in groep met hun soortgenoten.

Een koppeltje Ringmus (Freepik.com)

Een geschikte woning vinden is tegenwoordig geen sinecure, ook voor de Ringmus! Deze soort nestelt in holtes van bomen of gebouwen in de buurt van akkers, weiden en boomgaarden. Het gebrek aan geschikte broedlocaties is één van de problemen van deze broedvogel, want het gaat echt niet goed met deze akkervogel. Er is in Europa een significante achteruitgang van 67% in de periode 1980-2022 (PECBMS). Op de IUCN Rode Lijst van de Broedvogels in Vlaanderen staat de Ringmus in de categorie 'bedreigd'.

Dringend actie vereist dus! Het plan was eenvoudig: in één van de laatste bolwerkjes van Ringmussen, nl. in Rosmeer, nestkasten ophangen waarin ze zouden kunnen broeden en hierdoor ook gemonitord kunnen worden. Landbouwers Meers en Biesmans werkten graag mee aan het project en stelden hun percelen ter beschikking. Zo werden er eind maart 10 mussennestkasten (met een invliegopening van 32 mm) opgehangen in een oude hoogstamboomgaard.

Het was nét voor het broedseizoen en dus afwachten of de aanwezige Ringmussen de nieuwe nestgelegenheid wel zouden appreciëren. De eerste observaties leerden dat verschillende koppeltjes Ringmus als huizenjagers de nestkasten één voor één verkenden. Uit het vrolijk gekwetter af te leiden, werden de 'snelbouwwoningen' goedgekeurd! Niet veel later bleken ze ook effectief 'verkocht', want de eerste grassprietjes staken aan de nestopening uit terwijl de vogels druk op en af vlogen met nestmateriaal.

Een bezette nestkast aan een hoogstamfruitboom (© Sauwens K.)

Een Ringmusnest van gras en veren (© Sauwens K.)

Een koppeltje Ringmus bouwt in de holte een groot nest van gras, aangevuld met blaadjes, mos en veertjes. Het uitbroeden en het voederen van de nestjongen gebeurt door het vrouwtje én het mannetje. Beide vogels hebben een sterke band en kunnen voor het leven samenblijven. Toch springen ze, net als de Huismus, graag eens binnen bij de buurman of -vrouw...

Enkele vaststellingen tijdens het broedseizoen:

- In 9 nestkasten was er nestmateriaal van Ringmus aanwezig. Dit leidde in 5 nestkasten tot een volwaardig nest met eitjes. Eén nestkast was bezet door een Koolmees, een gekende hollenbroeder. Dit mezenkoppel bracht 6 jongen groot.
- Drama toen een boom met een nestkast - bezet door Ringmus - omviel door een storm. Gelukkig hing de landbouwer de onbeschadigde nestkast snel aan een andere boom, naast de Koolmezen. De geschrokken Ringmussen konden succesvol verder broeden.
- Een tegenvaller was de vondst van een dode oudervogel in een nestkast met 3 eitjes. De dode vogel werd verwijderd en het was afwachten of er nog iets van dit broedsel zou komen, omdat het niet duidelijk was of het een dood mannetje of vrouwtje was. Aangezien er nadien nog 3 eitjes zijn bijgelegd, was de dode vogel hoogstwaarschijnlijk het mannetje en heeft het vrouwtje zelf 4 van de 6 eitjes succesvol kunnen uitbroeden én de jongen grootgebracht. Hulp van een vervangend mannetje is niet uit te sluiten of zelfs coöperatief broeden, waarbij andere Ringmussen de oudervogel hielpen, is een mogelijkheid.

- In een bepaalde nestkast broedde een Ringmus na het uitvliegen van 2 jongen nog eens voor een tweede keer, iets wat vaker voorkomt bij mussen. Ze brachten met dit tweede broedsel succesvol 3 jongen groot.
- In het totaal vlogen er 19 nestjongen Ringmus uit. Ze kregen elk een wetenschappelijke ring om in het kader van ringonderzoek ([BeBirds](#)). Het zijn tenslotte Ringmussen! Het kan vooral interessante informatie opleveren bij terugmeldingen van deze geringde vogels.
- Opvallend is dat in elke nestkast enkele eitjes zijn blijven liggen, 10 in het totaal. In een bepaald nest bleven er zelfs 4 eitjes achter en groeide er slechts 1 nestjong op. De koude, natte periode (met minder voedsel) is een mogelijke reden, maar ook milieuverontreiniging staat gekend als oorzaak van onvruchtbaarheid.

Een nest met 4 jonge Ringmussen (© Sauwens K.)

Een jonge Ringmus tijdens het ringen (© Sauwens K.)

Het is hoopvol dat dit kleinschalig project de bedreigde Ringmus al succesvol deed broeden in 5 nestkasten. Net als bij andere holenbroeders zoals de Bonte Vliegenvanger kan een lokale populatie op termijn significant opgekrikt worden door het aanbieden van meer nestgelegenheden. Dit bewijst een vergelijkbaar project in het Munsterbos. Volgend jaar zullen er alvast ook op naburige percelen nestkasten worden opgehangen, zodat er meer Ringmussen als huizenjagers terecht kunnen!

Dank aan iedereen die aan dit project meewerkt.

Bemerkingen en bijzondere waarnemingen kunnen gemaïld worden aan karel.sauwens@gmail.com.